

## ПРАВОВА ОХОРОНА ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

*Паншин В.О., курсант,  
Логінова М. В., викладач цивільно-правових дисциплін  
Дніпровського державного  
університету внутрішніх справ,  
м.Дніпро, Україна  
[panshinvolodymyr@gmail.com](mailto:panshinvolodymyr@gmail.com)*

Правова охорона водних об'єктів в умовах воєнного стану має особливе значення, оскільки водні ресурси стають критично важливими для забезпечення життєдіяльності населення, ведення бойових дій, а також підтримки стійкості екосистем. В умовах воєнного конфлікту водні об'єкти можуть піддаватися різним загрозам, таким як забруднення, пошкодження інфраструктури, виснаження запасів води, і тому вони потребують особливого захисту. Ворог кожного дня завдає шкоди водним об'єктам України, з метою залишити українців без водопостачання та знищити будь-які запаси води. Вода є найголовнішим джерелом життя для людей, а отже росія шляхом пошкодження водних об'єктів намагається залишити українське населення без головного джерела життя.

У сучасних умовах збройних конфліктів та воєнних операцій, водні об'єкти та ресурси все частіше стають об'єктами нападів або використовуються як засоби військових дій. Кожен вибух ракети або снаряда, руйнування будівель, промислових об'єктів та військової техніки призводять до забруднення не лише повітря і ґрунту, але й водні ресурси. Важкі метали, масла та палива, стійкі органічні речовини та вибухівки різного ступеня токсичності забруднюють водне середовище. Посилення небезпеки для природи представляють великі нерегульовані звалища відходів, залишені залишки агресорами на місцях конфліктів [1, с. 20].

Водні об'єкти захищені міжнародним гуманітарним правом, яке забороняє навмисне знищення об'єктів, необхідних для виживання цивільного населення. Наприклад, стаття 55 Додаткового протоколу I до Женевських конвенцій 1949 року передбачає такі заборони, як: «При веденні воєнних дій має бути виявлена турбота про захист природного середовища від широкої, довготривалої і серйозної шкоди. Такий захист включає заборону використання методів або засобів ведення війни, що мають на меті завдати або, як можна очікувати, завдадуть такої шкоди природному середовищу й тим самим завдадуть шкоди здоров'ю або виживанню населення.» [2], а також згідно статті 56 даного протоколу - забороняється використання будь-яких методів ведення війни, які спрямовані на знищення водних об'єктів,

таких як дамби, водосховища або інша водна інфраструктура, що має вирішальне значення для населення.

Окрім Додаткового протоколу до Женевських конвенцій, в Україні в умовах воєнного стану діють спеціальні правові режими, які регулюють використання природних ресурсів, включаючи воду. Основними законодавчими актами, що стосуються охорони водних ресурсів, є:

1. Водний кодекс України: регулює правовий режим використання і охорони водних ресурсів. Під час воєнного стану можуть впроваджуватися додаткові обмеження або заходи для збереження водних ресурсів.

2. Закон України "Про правовий режим воєнного стану": передбачає особливий режим управління ресурсами і дозволяє органам влади запроваджувати заходи для захисту критичної інфраструктури, включаючи водні об'єкти.

3. Екологічне законодавство: забезпечує контроль за охороною довкілля і водних ресурсів у кризових ситуаціях, зокрема у випадку аварій або загроз їхньому стану.

У випадках забруднення водних об'єктів внаслідок військових дій держава зобов'язана вживати заходів для забезпечення екологічної безпеки та захисту населення від шкідливих наслідків. Це включає моніторинг якості води, ліквідацію наслідків забруднень та інформування населення про ризики для здоров'я. Україна також може звертатися за допомогою до міжнародних організацій, таких як ООН, ОБСЄ або Червоний Хрест, для координації заходів із захисту водних ресурсів, відновлення водопостачання та забезпечення гуманітарних потреб.

Під час відновлення територій, пошкоджених ракетними та артилерійськими ударами, важливою складовою є відновлення систем водопостачання. Пріоритетом є своєчасний аналіз біологічних, гідроморфологічних, хімічних та фізико-хімічних параметрів, а також доступ до інформації про якість води у джерелах. Розробка організаційно-технічного методу для оцінки небезпеки забруднення ґрунтових вод на відновлювальних територіях стає актуальною науково-практичною задачею в контексті забезпечення цивільної безпеки [3].

Підсумовуючи, слід зазначити, що правова охорона водних об'єктів під час воєнного стану спрямована на захист водних ресурсів як стратегічного і життєво важливого елемента для населення та військових. Міжнародне гуманітарне право забороняє навмисне знищення водної інфраструктури, а національне законодавство України, зокрема Водний кодекс та закони про воєнний стан, забезпечують регулювання використання і захисту водних ресурсів. Держава контролює та обмежує використання водних об'єктів, проводить моніторинг їхнього стану, вживає заходів для ліквідації наслідків забруднення та може залучати міжнародну допомогу для відновлення водних систем і захисту населення.

## Список джерел:

1. Пацева, І. Г., et al. Сучасний стан навколишнього природного середовища в умовах впливу війни. Науково-практичний журнал, 2022, 302: 19-22.
2. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_199?find=1&text=дамби#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199?find=1&text=дамби#Text)
3. Кохановська, Д. С., & Логінова, М. В. (2024). СТІЙКІСТЬ ВОДОПОСТАЧАННЯ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ. II Міжнародна наукова конференція «Інноваційна наука: пошук відповідей на виклики сучасності», 152.

## СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ВІЙСЬКОВИХ В УКРАЇНІ ТА ЗА ЇЇ МЕЖАМИ

*Піхало А.О., студентка 1-го курсу спеціальності «Садово-паркове господарство»,  
Вакулик І.І., к. філол. н. доц.,  
Національний університет біоресурсів і природокористування України,  
м. Київ, Україна  
[vakulyk@ukr.net](mailto:vakulyk@ukr.net)*

Гарденотерапія, відома як реабілітаційні сади або терапія садом, є новим напрямком у сучасній зеленій індустрії. Створення спеціальних садів або облаштування затишних куточків у парках здатне забезпечити психологічну підтримку та сприяти відновленню населення України як під час війни, так і після її завершення. Численні наукові дослідження підтверджують важливу роль рослин у процесі реабілітації. Багато досліджень, проведених відомими вченими, підтверджують, що рослини можуть впливати на фізіологічний та психологічний стан людини. Зокрема, у своїх роботах вони зазначають, що навіть коротке споглядання зелених насаджень з вікна протягом 3-5 хвилин може позитивно позначитися на самопочутті. Зокрема, терапевтичний ефект забезпечується через тактильний контакт, аромати та спостереження за природними змінами – кольоровими перетвореннями в різні пори року, а також ростом і розвитком рослин.

Зазвичай заклади охорони здоров'я викликають відчуття тривоги,

**Всеукраїнська конференція з проблем вищої освіти  
«Екологічно орієнтована вища освіта. Методологія та практика – 2024»  
25 жовтня 2024, Харків**